

WSP är ett globalt analys- och teknikföretag som erbjuder konsulttjänster för hållbar samhällsutveckling inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur samt Miljö & Energi. Vi finns i 35 länder. I Sverige har vi omkring 2000 medarbetare. Bredd och mångfald kännetecknar våra medarbetare, kompetensområden, kunder och typer av uppdrag.

www.wsp.se

Erfaren Handläggare/byggkonstruktör som vill utvecklas till uppdragsledare

Till vårt kontor i Göteborg söker vi en erfaren handläggare/byggkonstruktör som vill utvecklas till uppdragsledare och medverka i vår verksamhet såväl inom som utanför landets gränser. Vi erbjuder en ansvarsfull och utvecklande roll i ett expansivt företag. Du kommer att arbeta brett med utredningar, konstruktionsberäkningar och CAD-projektering som handläggare med ansvar för konstruktionsuppdrag i olika skeden. Du kommer att erbjudas anpassad vidareutbildning både inom teknikområdet och för rollen som uppdragsledare.

Du är civilingenjör med minst 10 års erfarenhet av byggprojektering inom hus- och industrikonstruktioner och för att passa i rollen bör du vara en engagerad person som vill fortsätta din utveckling i en spännande och internationell miljö. Du är van att arbeta både självständigt och i grupp. Placeringsort Göteborg.

Ansök och läs mer på manpower.se (annonsnr: 680195). För mer information kontakta Cais-Mari Bengtsson på Manpower Professional, telefon 070-234 82 59. Intervjuer sker löpande, så välkommen med din ansökan snarast dock senast 26 september

Manpower är ett auktoriserat bemanningsföretag.

Akademiker **Försäkring**

Vilse i försäkringsdjungeln?

Behöver du en guide? AkademikerFörsäkring kommer gärna ut till din arbetsplats och berättar för dig och dina ingenjörskollegor om vilka försäkringar ni som förbundsmedlemmar har tillgång till och vilket skydd de ger dig. Kontakta oss idag för en trevlig aktivitet om mervärdet i ditt medlemskap.

Kontakta Jonas Urve på AkademikerFörsäkring
jonas.urve@akademikerforsakring
08-545 877 58 eller 070-688 77 58

Sveriges Ingenjörer

ingenjören

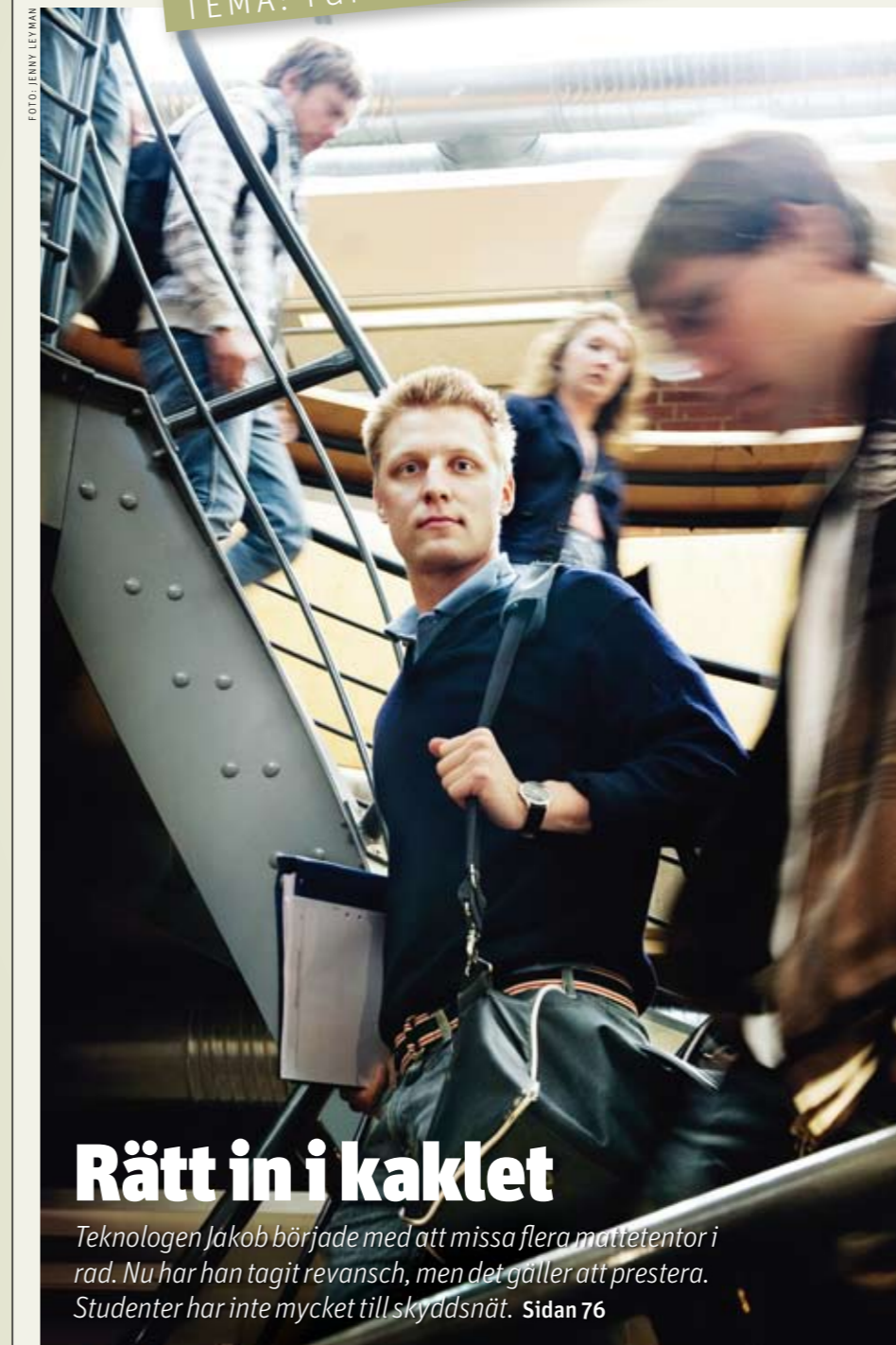
GUIDEN

”Många vet inte vilka bra grejor kåren gör”

Alexander Westerling,
Chalmerkårens förre
ordförande. Sid 84

TEMA: TUFF TID PÅ TEKNIS

Rätt in i kaklet

Teknologen Jakob började med att missa flera mattetentor i rad. Nu har han tagit revansch, men det gäller att prestera. Studenter har inte mycket till skyddsnet. Sidan 76

Malin jobbar extra

Studenter som tar fullt studielån får mindre än 1 000 kronor över i månaden efter utgifter. Det är en glädjekalkyl, anser Saco Studentråd. Sidan 80

Akutlån från förbundet

När CSN skulle skärpa studiemedelskontrollerna i våras, var det över tusen teknologer som, trots att de hade gjort rätt för sig, fick höga krav på återbetalning. Sveriges Ingenjörer agerade snabbt för att hjälpa sina teknologmedlemmar. Sidan 81

Hit kan du vända dig

Att plugga på teknis är ganska tufft, och många kör fast eller omvärderar sina livsval under studieåren. Det finns proffs att prata med, och det behöver inte alltid kosta någonting. Sidan 82

Brist på bra bostäder

I år var bostadsbristen värre än någonsin på flera studieorter. Dessvärre ser krisen ut att bli ännu värre för varje år fram till ungefär 2012. Orsaken är ökade kullar kombinerat med att det byggs få studentbostäder. Sidan 83

Gör det möjligt med ett Medlemslån!

Förmånlig ränta utan avgifter*, f n
4,50%

* Priser per 100 000 kr. Den effektiva räntan är 4,59% och är beräknad på 100 000 kr och 5 års kredittid.

Ansök idag!

- nordea.se/medlemslan
- 0771- 22 44 88
- hämta låneansökan hos ditt fackliga ombud

Låna till vad du vill – Räntebetalningsskydd och Grupplivsförsäkring ingår utan kostnad, och skyddar dig vid arbetslöshet, sjukdom, olycksfall och dödsfall.

Gör det möjligt

nordea.se

Nordea

SE HIT!

NU KAN DU SÖKA ÖVER 500 LEDIGA JOBB HOS OSS

ingenjörsjobb

www.ingenjoren.se

ingenjören

Sveriges Ingenjörer

Postadress:
Box 1419, 111 84 Stockholm
Besöksadress:
Malmskillnadsgatan 48
Telefon: 08-613 80 00
Fax: 08-7967102
E-post:
fornamn.efternamn@
sverigesingenjorer.se
eller info@sverigesingenjorer.se
Hemsida: www.sverigesingenjorer.se

JOURHAVANDE OMBUDSMAN:
Telefon:
08-613 80 01,
tfnid 08.30–11.30, 12.30–16.15
(fredagar 12.30–15.45).

MEDLEMSREGISTER:
Telefon:
08-613 80 02
tfnid 8.30–11.30 alla vardagar
tisdag och torsdag även
12.30–16.15.
E-post:
medlemsregister@
sverigesingenjorer.se

YRKESETISK RÅDGIVNING:
Telefon: 08-613 82 05
(Johan Sittenfeld) tfnid 9.00–11.00

Förbundsdirektör:
Richard Malmberg
Förbundssekreterare:
Jan Martin
Kommunikationschef:
Sophie Hammarskjöld
Förbundsstyrelsens ordförande:
Ulf Bengtsson
Förste vice ordförande:
Göran Engström
Andre vice ordförande:
Susanne Lindqvist
Ledamöter: Ninna Aronsson,
Marie Fryklöf, Ulf Grönberg,
Johan Ingberg, Joakim Lindström,
Per Larsson, Lena Hellberg,
Tibor Muhi, Lisa Petersson,
Ann-Charlotte Skyllqvist,
Patrik Thede, Stefan Vadbro

Tänk på att ha kul!

Jag har ofta fått frågan "Vad tycker du att jag ska studera till?" Svaret hade varit enkelt om man tog Sacos utbildningskatalog och tittade efter framtida bristyrken med bra lön.

Jag tycker att det är fel tillvägagångssätt. Det måste vara gymnasisten själv som hittar drivkraften och känsla för vad som skulle kunna vara roligt under sina drygt 40 år i yrkeslivet. Ska du bli riktigt bra på något måste du också tycka att det är kul och intressant. Här spelar lärarkåren en viktig roll. Intresserade och engagerade lärare kan utträta underverk även för den mest studieomotiverade, låt undertecknad utgöra beviset på detta.

Jag började gymnasiet med bottenbetyg från nian och kom därför bara in på naturvetenskaplig linje. Utbildningen innebar koncentrationsläsning av 2-3 ämnen per termin som i sin helhet tenderades av med jämna mellanrum, detta passade mig bra. Vi började med de "lättare" ämnena religion, psykologi, filosofi, c-språk för att kröna det hela med att tentera na-ämnena sist. Vi hade dessutom haft undervisning i dessa ämnen under hela tiden. De andra ämnena fick vi

bara undervisning en eller två terminer innan det var dags att tentera. Min lärare i filosofi, historia, samhällskunskap samt svenska brukade regelbundet samla några gymnasister i sitt hem. Innan dessa möten hade vi fått förbereda essäfrågor att redovisas vid dessa möten. Man gick hem på natten fullproppad med nya kunskaper och hade ont i magen av allt skratt. Jag började tycka det var kul att lära mig nya saker och i skolans kultur hade man högt anseende om man presterade 5:or på tentorna, inte om man bad läraren fara åt skogen. Kort sagt lärare och elever hade ett osynligt kontrakt. Så länge vi bara försökte fick vi all uppmuntran och stöd. De som behövde fick extraundervisning i ett tidigt skede. Sammantaget fick detta mig att komma in på mitt yrkesval där moral, samhälle samt politik finns på agendan, något som jag aldrig

har ångrat. Interaktion mellan lärare-elev är väldigt viktig och kanske lite stöd utanför det rena ämnesområdet ytterligare förstärker effekten av det. I försvaret lärde jag mig uttrycket "You must love your soldiers". Detta går att använda inom såväl utbildningsväsendet som i yrkeslivet. Ha kul i allt du gör!

RICHARD MALMBORG
förbundsdirektör

AGENDAN

19/10 FRAMTIDSTRO. En konferens om utanför och innanförskap i arbetslivet. Se www.saco.se för mer information.

16-19/11 MEDICINTEKNIK. Sveriges Ingenjörer ordnar resa till Medica, medicin-teknisk mäsä, i Düsseldorf.

19-22/10 UPPDATERING. Årets Tekniska Mäsä med det senaste inom automation, Lean med mera.

21-23/11 DEMOKRATI. Sveriges Ingenjörers fullmäktige hålls på Djurö utanför Stockholm.

Studenterna lever utan skyddsnät

Att börja på teknis är ingen enkel sak. De nya studenterna ska klara sig själva och hitta nya vänner – och prestera som aldrig förr. För många startar det med en krasch.

Jakob Örneberg på Väg- och vatten i Lund kuggade på den första tentan i endimensionell analys. Sedan kuggade han på den andra matematiktentan också. Då insåg han att han måste ändra hela sitt förhållningssätt till studierna.

– Jag hade trott att studenterna gick okej, men de första tentorna gav mig en insikt. Jag insåg att de här studierna låg på en högre nivå än jag hade förstått.

Det är en enorm omställning att börja läsa på tekniska högskolan, kanske särskilt för dem som kommer direkt från gymnasiet. Studietakten tar ett kliv som motsvarar en flytt från korpligan direkt upp i allsvenskan. Alla måste lägga ned mycket tid på studierna. På dagarna är det en kamp med räkneexempel och laborationer, på kvällarna sitter man med näsan i teoriböckerna.

Insikten om den höga studietakten på teknis blir för en del som ett slag i ansiktet. Det är lätt att slås av tanken att alla de andra på kursen verkar så himla duktiga. De verkar utan problem hänga med i matematiklärarens instruktioner om andraderivator och taylorutvecklingar. En KTH-student som Ingenjören pratade med tyckte att det diagnostiska test

som alla nyanlända teknologer ombeds göra kändes som en kallusch. Han tyckte inte att han kunde någonting.

Samtidigt behöver de flesta skaffa sig nya kompisar, eftersom de har flyttat långt bort från de gamla. Man ska dessutom klara sig själv, kanske för första gången i livet. Allra helst vill man också hitta kärleken.

Studenter råkar förstas ut för ungefär samma livsproblem som andra. Det finns dock ett par skillnader. Den ena är att studentens ekonomi kan liknas vid humlans flykt. Den flyger fast den egentligen inte ska kunna. En student som får fullt bidrag och studielån, har ändå inte riktigt råd med allt som han eller hon behöver. Det har visats i olika undersökningar. Ändå klarar de sig – många genom att jobba extra vid sidan om. Den andra skillnaden är att universitetsstudenter till varje pris måste prestera. Det gäller även dem som känner sig ensamma, har struliga relationer eller känner sig måttligt motiverade.

En universitetsstudent får inte gå på knäna och missa tentor. Då slutar CSN att skicka pengar. För att få fortsatt studiemedel måste man ta 45 av 60 poäng varje termin. Det är inte självklart ens för dem som är smarta, friska och motiverade. Och eftersom studenter i

det stora hela lever utanför socialförsäkringssystemet har de heller inget vidare skyddsnät som kan fånga upp dem.

– Allt jobbigt som händer kommer förstas precis före en tenta, säger May Gulis, sjuksköterska på Blekinge läns tekniska högskola. För en del studenter sätter sig stressen i kroppen. De får ont i ryggen eller i huvudet.

JAKOB ÖRNEBERG SATSADE efter de första missade tentorna stenhårt på att komma i takt med undervisningen, att komma i fas som det heter. Ända sedan dess är han mycket noggrann med detaljer som att komma i tid och ha ordning på alla papper. Oftast pluggar han tillsammans med en grupp på 7-8 kursare. Det underlättar också. Han har vidare skaffat sig en strategi för de stressiga tentaveckorna. Han följer undervisningen noggrant i alla kurser, men ibland koncentrerar han tentapluggen på två av de tre tentorna, och tar den tredje på omtentamen. Hans studieteknik och strategier har fungerat väl hittills. Nu läser han den femte terminen på utbildningen och är engagerad i sektionen.

EN ANNAN SOM HAR FÅTT kämpa med studierna är Emma. Hon läser bioteknik i Uppsala. Hen-

nes start blev nästan chockad. Hon hängde inte alls med i tempot och missade också de första tentorna. Samtidigt deltog hon inte så mycket i nollningen, och kom inte riktigt med i gemenskapen. Hon hamnade i en ond spiral. I sina försök att ta både de missade tentorna och de nya, hann hon inte med någon kurs ordentligt, utan missade ibland allihop.

– Jag gjorde nog felet att jag inte var med så mycket i skolan och pluggade. Jag satt mer hemma och försökte. Jag kände mig bara dum och tyckte att de andra fattade fortare. Problemet var väl också att jag så gärna vill förstå allting från grunden. Jag har lärt mig efter hand att inte gå så djupt med allting, säger hon.

Hon började på kemiinriktningen, men bytte efter en tid till bioteknik. Själva bytet i inriktning var rätt, det känner hon fortfarande. Hon gjorde rätt val, men hon hade svårt att få kontakt även med de nya kursarna och kände sig alltmer ensam.

Hon kände sig konstant trött, av och till även deprimerad. Under tiden på teknis har CSN två gånger dragit in hennes studiemedel. Någon gång har hon fått hjälp av sina föräldrar och under andra perioder har hon jobbat halvtid. Hon läste en termin i USA men

GEMENSKAP. Jakob Örneberg och hans kursare pluggar ofta tillsammans. "Det finns alltid något gäng att sitta med", säger han.

just då fick hon andra bekymmer i privatlivet, vilket gjorde det ännu svårare att fokusera på studierna.

När hon kom tillbaka till Sverige bytte hon klass igen, och nu fick hon lättare att komma in i gemenskapen. Det blev förlösande. Sedan dess klarar hon allt fler tentor. I den nya klassen pluggar de ofta tillsammans. Hon har också engagerat sig i kåren på universitetet.

NU HAR EMMA bara examensarbetet kvar, plus en del tentor som samlat sig på hög. Dem betar hon nu av samtidigt som hon jobbar som processoperatör på ett läkemedelsföretag. Det är fortfarande jobbigt, men

BESTRAFFAD UTBILDNING

Saco Studentråd ger vartannat år ut skriften "Utbildning straffbart?". Den tar upp trygghetssystemets bristande anpassning till studenternas förhållanden och ger förslag till förändringar. Här är några fakta från skriften:

* Studenter över 29 år utan barn kan aldrig få bostadsbidrag, och övriga har ett lågt maxbelopp för vad de får tjäna innan bostadsbidraget sänks. En tredjedel av alla studenter i Sverige är 30 år eller äldre.

* Studenter som är med i a-kassan betalar samma avgift som de som arbetar, men får ingen ersättning vid arbetslöshet under sommaruppehållet. Detta trots att studiemedlen inte betalas ut över sommaren, då studenterna förväntas försörja sig på sommarjobb.

* Studenternas möjlighet till försörjningsstöd, förr socialbidrag, varierar stort mellan olika kommuner. I många kommuner anser man att studiemedlen ska räcka även under sommaren.

* Studenter som tar för få poäng och blir av med studiemedlet, förlorar också sin sjukpenning. Samma sak gäller om studenten väljer att försörja sig på annat sätt än genom studiemedel. Deltidssjukskrivning är heller inte möjligt.

* Dagens pensionssystem bygger på principen om livsinkomst. Därför kan studierna för vissa försämra pensionen. En privatanställd tjänsteman som börjar jobba vid 30 i stället för 25 års ålder missar fem års inkomst och kan förlora uppemot 40 procent av sin tjänstepension.

nu börjar hon äntligen se mållinjen. När ingenjören pratar med henne har hon precis skrivit en tenta i immunologi.

– Det kändes riktigt bra, säger hon, och konstaterar vilken

skjuts det är för självförtroendet att klara tentorna.

För en del studenter blir påfrestningarna för stora. Det kan ta sig olika uttryck. Många fester på universitetet är mer

än lovvärt våta, och de som redan på gymnasiet blivit vana vid stora mängder alkohol, löper större risk att fastna i alkoholism. Sjuksköterskan May Gulis har i mätningar sett

FOTO: JENNY LEYMAN

BOLLPLANK. Många av de studenter som söker hjälp hos studentprästen Stefan Gummesson känner att de behöver prata med någon som verkligen lyssnar.

hur de nyanlända teknologerna för varje år dricker alltmer.

– Jag har jobbat här med alkoholprevention sedan 2001, och vi såg tydligt konsekvenserna när EU öppnade gränserna för införande av alkohol. I stället för ett sexpack i kylan hade studenterna plötsligt sex flak under sängen, säger hon.

Sedan dess har man i Blekinge infört fem alkoholfria dagar i nollningen, som numera dessutom kallas introduktionsvecka i ett försök att skapa en trevligare aura kring de första veckorna.

STEFAN GUMMESSON är studentpräst i Lund. Han möter ofta

studenter som behöver någon att prata med, dock sällan om religiösa frågor. Oftare handlar det om att de inte vet vart de är på väg i livet, vad de vill göra. Andra känner sig ensamma mitt bland alla kompisar. Trots att samhället i dag är så tillåtande på ett yttligt plan, vågar de inte riktigt vara sig själva.

– Det finns så enormt många val att göra i livet. Det kan förstås vara bra, men det kan också innebära en påfrestning, en press att lyckas, säger Stefan Gummesson.

Samhället har få förbud numera, men i stället känner

unga desto fler måsten. Vad man gör blir en viktig del av identiteten. Det är lätt att tänka: 'Jag måste läsa språk också. Ska jag läsa kantonesiska i Kina eller tyska i Hamburg – och är jag verkligen lyckad om jag inte reser jorden runt?'

– Samtidigt är studieklimatet hårdare, säger Stefan Gummesson. Studenterna känner att de måste bli klara snabbt.

Det är inte heller utan anledning. Studenterna står utanför nästan alla försäkringssystem. Lisa Gemmel är student och ordförande för Saco Studentråd som arbetar

för att förbättra universitetsstudenternas situation. Hon nämner tre ofta återkommande problem för studenter.

För det första har studenter inte råd att bli sjuka. De får nästan ingen sjukersättning, såvida de inte har jobbat innan studierna och därigenom kvalificerat sig för en så kallad studie-SGI.

För det andra gäller det att klara somrarna, ett återkommande problem för många eftersom studiemedlen bara betalas ut från höst till vår. Enklast är det för dem som kan göra tillfälliga inbopp på en arbetsplats där de jobbat innan de började studera.

För det tredje handlar det

om barn. Studenter som har barn får inte mycket föräldrapeng, och schemat på universitetet är sällan anpassat till hämtning och lämning på dagis.

Saco Studentråd ger vartannat år ut rapporten "Utbildning straffbart?". Den belyser studenternas problematiska situation. Med inkomster på runt 8 000 och hyror på uppemot 5 500 kronor per månad är det svårt för många studenter att klara sig ekonomiskt.

Det är dock inte alldeles lätt att få gehör för problemen. Teknologer och andra studenter anses trots allt tillhöra en privilegierad grupp i samhället. De räknas generellt som

Han lär unga dricka lagom

Kent Johnsson, alkoholforskare vid högskolan i Malmö, lär studenter att dricka på en hanterbar nivå.

Vad visar din forskning?

– Att det är viktigt att lära sig ett dryckesbeteende som inte ökar toleransen i hjärnan. Om man kan lära sig det, underlättar det sedan. Det gör man genom att planera sitt festande. Man bestämmer sig för hur mycket man ska dricka.

Varför försöker ni inte få studenterna att sluta dricka helt?

– Ingen skulle lyssna på det budskapet. Den här metoden är numera inkluderad i Folkhälsoinstitutets strategi. Vi lär också de studenter som jobbar i bar – både proffs och studenter – att se hur mycket kunderna har fått.

Hur mäter ni ungdomars alkoholkonsumtion?

– Vi mäter enligt Audit, ett verktyg som utarbetats av WHO. Respondenterna får svara på frågor om hur ofta och hur mycket de dricker, och där svaren ger olika poäng. Resultaten visar hur mycket studenterna dricker i jämförelse med andra universitetsstudenter.

Vilka resultat kan ni se av testerna?

– De som ligger högst brukar minska konsumtionen efter de här testerna.

HIT MEN INTE LÄNGRE

Med hjälp av Widmarks formel kan du beräkna hur mycket du tål: $A=C \times p \times r$

A är den mängd ren alkohol som du tål, i gram.

C är promillehalten i blodet. Högst 0,6–0,7 brukar anges.

p är kroppsvikten i kilogram

r är den så kallade reduktionsfaktorn: ungefär 0,7 för män och cirka 0,6 för kvinnor, pga kvinnors större andel fettvävnad i kroppen.

Denna förenklade formel tar dock inte hänsyn till hur fort du dricker.

Enligt alkoholforskaren Kent Johnsson bör man inte dricka mer än att alkoholhalten i blodet stannar på runt 0,6–0,7 promille. Hur många glas vin eller öl det innebär skiljer sig åt mellan olika personer, främst beroende på vikt och kön.

framtida höginkomsttagare och makthavare. Och kostnaderna för höjda studiemedel och anpassade socialförsäkringar är lättare att räkna på än vinsterna.

– Reglerna i samhället är

inte anpassade för studenter, säger Lisa Gemmel. Jag läste igenom direktiven till utredningen som ska jobba i två år med förslag till en ny socialförsäkring. Jag kunde inte ens hitta ordet student någonstans i hela dokumentet.

Systemen må vara dysfunktionella och studierna svåra. Ändå är det de positiva erfarenheterna som fastnar. Även om både Jakob och Emma hade det motigt i början av utbildningen, betonar båda två gemenskapen med de andra studenterna som det de värdesätter högst.

– Vi tillbringar rätt mycket tid i skolan, säger Jakob Örneberg. Det finns en stor charm med att lära sig nya saker, och det är en enormt bra sammanhållning i min klass, där alla hjälper varandra. Vi siktar inte på betyg. Det är tillräckligt stort att klara av en så pass svår utbildning.

STURE HENCKEL

STURE HENCKEL

Fotnot: Emma är ett fingerat namn, hon heter egentligen något annat.

Ekonomi stressar studenterna

Malin Stålbrand pluggar på KTH i Stockholm. Men studiemedlen räcker inte ens över fattigdomsgränsen, så hon jobbar extra, precis som nästan fyrtio procent av alla teknologer.

Malin Stålbrand extraknacker som snabbköpskassör ska på Ica i Bromma utanför Stockholm. Hon är 25 år, kommer från Vällingby utanför Stockholm och läser nu på sista året på teknis, till civilingenjör och lärare, en relativt ny inriktning. Hon har tagit fullt studielån och studiebidrag. För att få det att gå runt jobbar hon också extra med att undervisa gymnasieelever i matematik.

En student får under terminerna 2 696 kronor i bidrag och 5 444 kronor i lån, sammanlagt 8 140 kronor i månaden. Under två sommarmånader får de ingenting.

Enligt Swedbanks institut för privatekonomi, har en student mindre än 940 kronor att leva på när alla nödvändiga utgifter är betalda. Enligt Saco Studentråd är det ändå en glädjekalkyl, eftersom det i slutsumman är inräknat 700 kronor i bostadsbidrag varje månad – något som de flesta

studenter inte får. Dessutom utgår beräkningen från att studentens boende endast kostar 2 800 kronor, något som varken räcker för nyare studentbostäder eller för de flesta vanliga lägenheter, åtminstone inte i storstäderna. Den riktiga slutsumman hamnar på minus.

Konsekvenserna av de skrala förhållandena är flera. Nästan hälften av alla studenter låter bli att köpa kurslitteraturen. En lika stor andel väljer att inte resa till släktingar eller vänner som bor på annan ort.

Var tredje student avstår från tandläkarbesök.

DEN VANLIGASTE lösningen är dock att jobba extra. Sextio procent av högskolestudenterna extraknacker på helger eller kvällar. Av dem som studerar till civilingenjör är det något färre, 39 procent. Sannolikt är det svårare för dem än för genomsnittsstudenten att hinna med. Det framgick av en undersökning som SCB genomförde våren 2007. Samma undersökning visade att en tredjedel av de studenter som arbetade under terminen tyckte att jobbet försvårade deras studier.

Malin Stålbrand har extraknäck av och till under de senaste åren, dock aldrig på heltid.

– Vi får 117 kronor i timmen enligt kollektivavtalet, säger hon. Man jobbar 4-5 timmar per dag, antingen dag eller kväll. På dagen jobbar man 7 timmar med en timmes rast. På kvällen är det femtimmarspass med en halvtimmes rast. Jag jobbar mycket på helger och då blir det dessutom OB-tillägg. Det är dubbel taxa, nästan 235 kronor i timmen för att sitta i kassan på Ica.

Många av Malins kursare jobbar också. Hennes sambo som också är teknolog har jobbat som IT-support på Expressen och på advokatbyrå. En av tjejerna på kursen har startat ett franchiseföretag inom

hudvårdsprodukter. Ytterligare två andra jobbar inom äldreomsorgen respektive som personlig assistent. Själv hoppar hon under terminerna

in som mattecoach på KTH:s learning lab. Där tjänar hon cirka 130 kronor i timmen.

Utan pengarna från extraknacken skulle det bli väldigt knapert.

– Under tentaperioderna märker man att det inte är så mycket. Då måste man ägna all tid åt att plugga. Då blir det tomt i plånboken, säger hon.

ATT TJÄNA PENGAR är emellertid inte heller riktigt, riktigt tillåtet för studenter. Den som tjänar för mycket får studiebidraget naggat i kanten. De senaste åren har ändå det så kallade fribeloppet – den summa man får tjäna utan att riskera efterräkningar – ökat, och den ska öka igen från och med 2011 till 136 400 kronor per år. Lisa Gemmel, ordförande på Saco Studentråd, hade helst sett att taket hade tagits bort helt på lånedelen, men hon tycker ändå att det hamnar så högt att andra frågor bör prioriteras.

Studenternas ekonomi belystes tidigare under året i ett skrattretande ärende, även om den drabbade kanske har kunnat hålla sig för skratt. Jenica Frisque, en internationell

SÅ MÅNGA LÅNAR

2009 fick cirka 444 000 personer studiemedel för studier i Sverige och i utlandet. Den siffran motsvarade en ökning med nio procent jämfört med 2008. Av dem var det 144 200 personer som bara tog bidragsdelen, de tog inga studielån.

Källa: CSN

student från Kanada, blev vald till vice ordförande i samhällsvetarnas studentkår i Lund, med ansvar för frågor om utbildnings-

kvalitet. Vice ordförande är ett avlönat uppdrag. Ersättningen är 13 000 kronor per månad, cirka 9 600 kronor efter skatt, det vill säga något högre än studiemedelnivån.

Jenica ville göra rätt för sig, så i stället för studentvisum sökte hon arbetsvisum. Föga anade hon konsekvenserna av det tilltaget.

Migrationsverket svarade att hon inte var välkommen i Sverige. Hon skulle bli utslängd. Orsaken var att hennes lön var för låg. Myndigheten konstaterade torrt att det inte är möjligt att leva på en så låg lön i Sverige.

– Är de rädda att alla kanadensare ska komma och stjäla svenskarnas jobb? Frågar hon retoriskt.

Hade hon sökt studentvisum hade det antagligen gått bättre. Då räcker det att redovisa en inkomst på 7 500 kronor i månaden. Jenica har fått hjälp av Lunds universitet att överklaga beslutet. Universitetet har också antytt att de som en sista åtgärd skulle kunna höja lönen till den begärda miniminivån.

STURE HENCKEL

Förbundet ställde upp med lån

När CSN plötsligt krävde tillbaka studiemedlen från över tusen teknologer, trots att studenterna gjort allting rätt, agerade Sveriges Ingenjörer.

CSN:s popularitet lär ha hittat sitt lågvattenmärke efter att de i våras bestämde sig för att slå ned på studenter som fuskade med sina studiemedel. I sin nit att hitta fuskare krävde myndigheten pengar också från en mängd teknologer och andra studenter som hade skött sina studier exemplariskt.

Långt över tusen studenter, huvudsakligen teknologer, fick återkrav på flera tusen kronor, enstaka studenter på över 40 000 kronor. Orsaken var att många studenter följer ett schema där man läser 27 plus 33 veckor i stället för 30 plus 30.

Peter Larsson, samhällspolitisk chef på Sveriges Ingenjörer; hur blev det så här?

– Deras studier passade inte in i mallen som CSN hade. Det blev en helt absurd situation. Vi sade att vi

måste göra en snabb insats. Det var ju våra medlemmar.

Vad gjorde förbundet?

– Vårt syfte vara att agera snabbt så att ingen enskild teknolog blev utan pengar till mat och hyra på grund av det här. Vi ville också visa på CSN:s absurda stelbenta tolkning av reglerna. Vi tog kontakt med utbildningsdepartementet och rektorerna vid de hårdast drabbade hög-

Peter Larsson

skolorna: KTH, Chalmers och Linköping. Vi var också med och hjälpte kårerna att arrangera protesterna med soppkök utanför CSN:s sammanträdesrum. Förhoppningen var att CSN skulle ändra på sig. Men de vägrade ändra på någonting. För att skydda studenter från ekonomiska problem erbjöd vi ett räntefritt lån till dem som kunde visa att de faktiskt har tagit de erforderliga poängen enligt högskolans system.

Var det några studenter som fick det lånet?

– Ja, förbundet hjälpte några studenter med ett sådant lån.

Vad händer framöver?

– Högskolorna har varit mer konstruktiva än CSN. Peter Gudmundsson, rektor för KTH, har lovat att de ska ändra poängsystemet så att det blir 30 poäng vardera på höst- och vårterminen.

STURE HENCKEL

Fotnot: Studenterna kan söka Sveriges Ingenjörers lån fram till och med 15 oktober.

FOTO: ANNA SIMONSSON

KNAPERT. Utan extraknacken som snabbköpskassör ska och stödlärare i matematik skulle Malin Stålbrand, teknolog på KTH, ha svårt att klara ekonomin.

Tips om vart studenter kan vända sig

Det finns flera instanser dit du som student kan vända dig till om du har problem eller funderingar kring din situation.

1 Studievägledare
Om du vill diskutera dina studier kan du boka ett samtal med studievägledaren. Tanken är att underlätta för dig att fatta dina egna beslut. Studievägledaren har tystnadsplikt.

2 Kurator
Om du är osäker på hur det ska bli med studierna kan kuratorn vara bra att prata med. Du kan också prata om andra saker som ekonomi eller tentamensoro. Kuratorn har tystnadsplikt.

3 Studenthälsan
Studenthälsan arbetar huvudsakligen med problem som handlar om din studiesituation, exempelvis alkohol, relationer och stress. Personalen på studenthälsan har tystnadsplikt.

4 Studentpräst
Med studentprästen kan du prata om vad som helst. Prästen har tystnadsplikt och för inte ens några journaler. Mötena är gratis och du får vara anonym.

5 Sveriges Ingenjörer
Studerandemedlemmar i Sveriges Ingenjörer som fått problem kring sommarjobb eller annan anställning, kan kontakta Sveriges Ingenjörers jour.

OMSTÄLLNING. Linnea kom i samma veva som pappa Eugen började studera på universitetet i Karlstad.

Vardagspussel. Eugen Löfman pluggar till maskiningenjör i Karlstad. Han är också pappa till Linnea, ett år. Det fungerar, men med mycket små marginaler.

Hur går det att studera och ha barn egentligen?

– Jag har nog haft lite tur. Linnea har haft lätt att äta och sova. Annars hade jag nog inte kunnat plugga. Jag vill ägna mig helhjärtat åt studierna. Jag har jobbat i sju år innan, men nu under basterminen på högskolan kände jag att det gäller att lägga ned en del tid. Sedan barnet kom kan jag inte alltid göra det. Min sambo har påmint mig några gånger om att jag har en familj också. Barnet är trots allt viktigast.

Varför valde du att läsa på teknis?

– Jag var hissmontör förut, och jag har alltid drömt att läsa vidare. Jag är kanske lite av en orolig själ. Det får inte stå stilla för länge.

Hur går det ihop ekonomiskt?

– Vi går inte precis plus. Min sambo är mammaledig. Som studerande förälder får jag ett tilläggsbidrag på knappt femhundra kronor i månaden, och eftersom jag har jobbat i mer än fem år innan jag började plugga får jag ytterligare 1 500 kronor i månaden. Vi bor i hus ute på landet som jag köpte när jag fortfarande jobbade. Hittills har vi haft låga räntor och amorteringarna får vänta.

Hur går studierna då?

– Jag har ett par kurser kvar från första året. De teoretiska kurserna var lite tuffa, men som helhet går det väldigt bra. För mig är det viktigt att jag får ett jobb på en gång efter studierna.

STURE HENCKEL

Tufft för föräldrar

Ungefär var femte student på svenska högskolor har barn; var tionde man och drygt var fjärde kvinna. De stöter ofta på utmaningar som andra studenter inte behöver tampas med. Kostnaderna för barnen är svåra att skära ned på. Snabba schemaändringar i

undervisningen kan göra dagshämtningen svår att lösa och tentor på helgen kan kräva barnpassning. I en undersökning gjord av Akademikerförbundet SSR 2007 svarade 80 procent av de tillfrågade studenterna med barn att de hade dålig ekonomi.

STURE HENCKEL

På bostadsfronten intet nytt

Trots att bristen på studentbostäder var värre än någonsin i år, väntas den fortsätta att öka under flera år framöver. Först 2013 kommer kullarna med 19-20-åringar att minska.

Bristen på studentbostäder var i år den värsta någonsin. Och situationen kommer att bli värre innan den blir bättre. Få studentbostäder byggs och först om flera år minskar tillströmningen av nya studenter. År 2012 kommer antalet ungdomar i åldern 19-24 år att vara 50 000 fler än i dag. Först 2015 kommer siffrorna åter ned på dagens nivå, det vill säga runt 740 000. Efter det väntas behovet av studentbostäder minska kraftigt ända till 2020, vilket bidrar till att man inte vill bygga så mycket nytt.

Brist uppstår alltid vid terminsstart, annars får man vakanser under resten av året. I de stora studieorterna är det ett års väntetid på ett studentrum. På mindre studieorter löser sig krisen i regel under höstterminen, men i Stockholm finns framåt jul ofta studenter som fortfarande är i akut behov av en bostad.

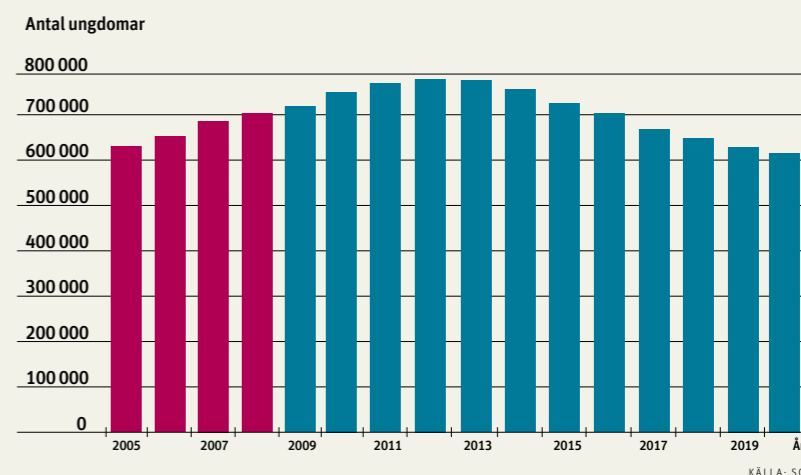
Ungefär en fjärdedel av alla studenter bor i en studentbostad. De allra flesta bor i vanliga lägenheter. Problemet för studenterna är att det inte riktigt har råd med det. Hyran är den enskilt klart största utgiften för svenska studenter som i genomsnitt tar cirka 40 procent av studiemedlet. Det motsvarar cirka 3 200 kronor i månaden. Men många har betydligt högre hyror än så. Nybyggda studentlägenheter kan kosta över 5 000 kronor i månaden, vilket i praktiken kräver att studenten jobbar extra på kvällar eller helger.

NÅGRA TIPS FRÅN SAJTEN JAGVILLHABOSTAD.NU:

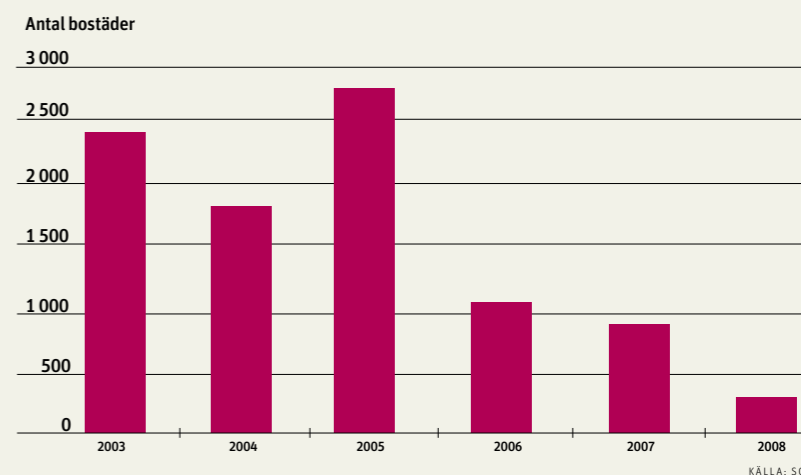
Bostadsförmedlingar: Ställ dig i flera bostadsköer via www.jagvillhabostad.nu
Privata fastighetsägare: En del värdar har egen förmedling på sin hemsida. Ring och mejla.
Andrahandskontrakt: Det kan gå snabbt. Akta dig för ockerhyra.

Längre bort: Det är oftast lättare att hitta en lägenhet längre ut från stan.
Bo flera tillsammans: Det kan vara lättare att hitta en fyra än en etta.
Sprid ut att du söker bostad: Använd ditt kontaktnät, sprid det på facebook.
Vandrarhem: Kan vara en tillfällig utväg för den som är akut bostadslös.

UNGDOMAR 19-24 ÅR 2005-2008 SAMT PROGNOSEN 2009-2020

BYGGLOV FÖR NYBYGGNAD AV STUDENTBOSTÄDER 1998-2008

”Kåren bygger helt och hållet på engagemang”

Alexander Westerling, för detta ordförande för Chalmers teknologkår, tycker att kåren har många bra aktiviteter, men till stor del är det själva engagemanget som skapar trivsel.

Hur kom det sig att du blev kårordförande på Chalmers?
 – Jag var nyfiken och kände att det fanns delar att utveckla. Många vet inte vilka bra grejor kåren gör. Restaurangen på Chalmers, där teknologerna äter god mat för bara 37 kronor är ett exempel på en bra kårverksamhet.

Vilka frågor har du främst jobbat med?

– Det är tre huvudspår: att hela tiden försöka förbättra utbildningen, att främja kontakterna mellan teknologer och företag och att förbättra teknologernas studiesociala situation. Ett ärende som krävde arbete i somras var ju problemen med CSN:s återkrav av studiemedel.

Hur jobbar kåren för att förbättra teknologernas studiesociala situation?

– Mer än hälften av alla studenter på Chalmers engagerar sig under studietiden, och de gör det för att det är roligt och för att träffa nya kompisar. Kåren bygger helt och hållet på engagemang, så alla kommittéer och arbetsgrupper kommer till tack vare studenternas egna initiativ. Kåren har ett brett spektrum och driver restaurang, pub och ett konferenscenter. Och så har vi konsult- och rekryteringsbolag som drivs helt av studenter.

Under din tid som ordförande, hur arbetade kåren för att undvika att teknologerna dricker för mycket alkohol?

– Vi arbetade proaktivt för att öka kunskapen kring alkohol och skapa en god alkoholkultur, exempelvis genom utbildningar och seminarier.

Hur arbetar kåren mot ensamhet bland studenterna?

– Mottagningen, de första fyra veckorna på Chalmers, är ett exempel på hur kåren arbetar för att alla ska trivas och utvecklas under sin studietid. Många skaffar sig vänner för livet under den perioden.

STURE HENCKEL

ALEXANDER WESTERLING

Ålder: 25

Uppvuxen i: Oskarshamn

Utbildning: Om ett år civilingenjör i industriell ekonomi.

Största utmaningen i livet: Att fånga dagen.

Gör om fem år: Blickar framåt.